

DRUŠTVENE VIJESTI

EKSKURZIJA DGITM-a U ZAGREB I NA SLJEME

Obilazak zgrade Hrvatskog sabora

Članovi društva građevinskih inženjera i tehničara Međimurje posjetili su 4. listopada 2025. gradilište zgrade Hrvatskog sabora, a zatim ekskurziju nastavili vožnjom žičarom na Sljeme te obilaskom OIV tornja Sljeme

Povijest zgrade Hrvatskog sabora na Trgu sv. Marka u Zagrebu opsežna je i složena, a uključuje brojne kupnje, obnove i proširenja nekoliko obiteljskih kuća tijekom gotovo 150 godina. Iako Hrvatski sabor zasjeda u Zagrebu od 13. stoljeća, sve do kraja 18. stoljeća nije imao vlastitu zgradu. Godine 1731. kupljena je kuća na Markovu trgu, tada glavnome zagrebačkom trgu, koja se nalazila na mjestu današnje saborske zgrade. Nažalost, iste je godine stradala u požaru, pa je zidarski majstor iz Zagreba Matija Leonhart projektirao novu saborsku palaču koja je bila ne samo najveća, već i po vremenu gradnje i ljepoti prva barokna palača na Gornjemu gradu. Zgrada je bila dugačka 28, a široka 18,5 metara, a sabornica je bila dugačka 18 i široka 6,5 metara. Uz nju nalazili su se uredi Sabora, arhiv sa znamenitom škrinjom privilegija Kraljevine, sud, spremište oružja, a u zgradi su se povremeno čuvali i topovi Vojne krajine kako bi se zaštitili od kiše. U dvorištu zgrade nalazili su se zatvori.

Sabor je 1765. pod svoj krov primio i Zagrebačku županiju. Zajedno su zasjedali do 1807., kada je odlučeno da se kupi kraljevska kuća u kojoj će se uz Sabor moći smjestiti najviši sudovi i banovi. Tako je godinu dana poslije ban Ignac Gyulay prodao saborsku palaču Zagrebačkoj županiji i kupio kuću bana Ferdinanda Kulmera na zapadnoj strani Markova trga za novu kraljevinsku kuću za trajan stan banova. U njoj su bili i sjedište sudova te arhiv jav-

nih spisa, kraljevinskih knjiga i saborskih zapisnika. Kako u njoj nije bilo dovoljno prostora za saborska zasjedanja, kuća je postala stan za bana, pa je palača imenovana "banskom palačom", a poslije "banskim dvorima".

Zagrebačka županija je 1839. kupila susjednu kuću na uglu od vlasnika Nikole Zdenčaja, a dvije godine poslije i kuću na uglu Županijske i Opatičke od trgovca Franje Karničniga. Arhitekt Aleksandar Brdarić projektirao je veliku dvokatnicu, a nacrt predvorja i dvorane za saborska zasjedanja zadržan je i danas. Nova je zgrada završena potkraj 1849. Sabor je neke od po-

vijesnih sjednica na kojima su donesene odluke o hrvatskome jeziku kao službenome te o ukidanju feudalnih odnosa morao održati u zgradi kazališta na uglu Markova trga i današnje Čirilmetodske ulice.

Za današnji izgled zgrade Sabora zaslužni su projektanti Lav Kalda i Karlo Susan, koji su završili radove 1911., a zatim je Zagrebačka županija prodala zgradu Saboru. Palača je tako vraćena prvotnome vlasniku, koji ju je kupio još 1731. Zbog dugotrajnog građenja i rekonstrukcija zgrada Sabora mješavina je oblika i stilova gradnje u kojoj su vidljivi elementi klasicizma, neorenesanse i secesije. Zbog svega toga zgrada je danas važan spomenik kulture. Zgrada Sabora znatno je oštećena u potresu koji je pogodio Zagreb u 2020. Trenutačno je u fazi opsežne obnove i rekonstrukcije, koja uključuje restauraciju povijesnih interijera, konstrukcijsko ojačanje, modernizaciju instalacija i energetske obnovu. Sudionici ekskurzije gradilište su obišli s projektantom, arhitektom Vedranom Pedišićem, zahvaljujući angažmanu saborske zastupnice Boške Ban iz Čakovca.

Međimurski građevinari ispred zgrade Hrvatskog sabora

DRUŠTVENE VIJESTI

Zajednička fotografija na početnoj stanici žičare

Fotografija sudionika ispod tornja na Sljemenu

Arhitekt Pedišić rekao je kako će obnovljena zgrada imati dio koji će ostati zatvoren, jer je namijenjen za rad Sabora. Međutim, dio će zgrade biti dostupan građanima i posjetiteljima. Naime, uvode se poučni sadržaji za djecu i mlade te vidikovac na posljednjemu katu zgrade Hrvatskog sabora. Javnost će moći pristupiti zadnjim dvama katovima zgrade. Velika staklena stijena protezat će se cijelom istočnom stranom zgrade te tako omogućiti spektakularni pogled na Donji grad. Za posjetitelje će biti otvoren novi ulaz u zgradu iz Ulice 29. X. 1918. godine. Novi ulaz osigurava i željenu dualnu podjelu. Posjetitelji će se od zastupnika razdvojiti već na razini prizemlja. Imat će svoje dizalo, svoju vertikalu kojom će se uspinjati na zadnja dva kata. Time će se zadovoljiti svi sigurnosni zahtjevi za neometan rad Sabora. Projektant je predstavio i dodatne pro-

mjene. Restoran za zastupnike koji je bio u prizemlju i podrumu zgrade premjestit će se na treći kat. Očekuje se da će se preuređenjem osloboditi prostor u koji će se smjestiti 40-ak novih ureda. Sabornica kakvu poznajemo, u kojoj se održavaju plenarne sjednice, nakon obnove ostat će onakva kakvu ju pamtimo.

Nakon početka radova utvrđeno je da zgrada konstruktivno nije na razini na kojoj se to očekivalo. Zato se pristupilo ojačavanju svih temelja, a napraviti će se 400 armiranobetonskih okvira iznad vrata i različitih nadvoja. Završetak radova očekuje se u proljeće 2028.

Posjet Sljemenu

Nakon obilaska gradilišta Hrvatskog sabora sudionici ekskurzije odvezli su se do Gračanskog dolja, početne po-

staja žičare Sljeme. Trasa žičare duga je 5017 metara i ima 84 gondole s po deset sjedećih mjesta. Vožnja od polazne postaje u Gračanskoj dolji do vidikovca na Sljemenu traje od 16 do 22 minute, ovisno o voznoj brzini. Tijekom vožnje otvaraju se impresivni pogledi na Zagreb i okolicu. Po dolasku na vrh Medvednice izletnici su obišli OIV toranj Sljeme, jedan od simbola grada Zagreba. Na tornju se na 1114 m nadmorske visine nalazi vidikovac s kojeg se pruža jedinstven pogled od 360 stupnjeva. Nakon svega organiziran je i ručak u restoranu hotela Tomislavov dom.

Izvor:

- [1] <https://www.sabor.hr/> (za opis zgrade Hrvatskog sabora)
- [2] Foto arhiva sudionika (za opis posjeta OIV tornja Sljeme)